

Behandling af en sag om en apotekerbevilling

Sundhedsstyrelsens og indenrigsministeriets behandling af en sag om bevilling til at drive et apotek gav på enkelte punkter anledning til kritik.

FOB nr. 80.758

Tilkendegivet min opfattelse vedrørende adgangen for et kollegialt forvaltningsorgan (forfremmelsesrådet efter apotekerlovens § 7, stk. 3) til at genoptage behandlingen af en sag, hvori der endnu ikke er afgivet indstilling.

(J. nr. 1980-802-43).

Danmarks Apotekerforening rettede henvendelse til mig vedrørende fremgangsmåden i forbindelse med behandlingen af ansøgningerne om bevilling til X apotek i forfremmelsesrådet og sundhedsstyrelsen.

Jeg forstod Apotekerforeningens henvendelse som en klage over

- 1) behandlingen i forfremmelsesrådet af ansøgningerne om bevilling til X apotek,
- 2) sundhedsstyrelsens og indenrigsministeriets behandling af sagen om bevilling til X apotek, idet styrelsen efter Apotekerforeningens opfattelse nægtede at inddrage visse omstændigheder af betydning for bedømmelsen af sagen, og
- 3) indenrigsministeriets stillingtagen i skrivelse af 19. september 1980 til Apotekerforeningens henvendelse til ministeriet i skrivelse af 9. juni 1980.

Således som klagen var forelagt mig, omfattede den således ikke den bedømmelse og prioritering af ansøgerne til bevillingen til X apotek, som er indeholdt i indstillingerne fra forfremmelsesrådets medlemmer og fra sundhedsstyrelsen, og heller ikke indenrigsministeriets beslutning om udnævnelse af en af ansøgerne.

Klagen måtte bedømmes på grundlag af bestemmelsen i § 7 i lov om apotekervæsenet, jfr. lovbekendtgørelse nr. 513 af 24. september 1975, som har følgende indhold:

»For at drive apotek kræves kongelig bevilling ...

...

Stk. 3. Ansøgninger om apotekerbevillinger forelægges et forfremmelsesråd på 2 medlemmer, hvoraf det ene vælges af apotekernes organisation og det andet af provisorernes organisation. For hvert medlem vælges på tilsvarende måde en stedfortræder. Valgene sker for 3 år. Forfremmelsesrådet afgiver til sundhedsstyrelsen en begrundet udtalelse om de 5 efter rådets skøn mest kvalificerede ansøgere i nummerorden. Derefter afgiver sundhedsstyrelsen til indenrigsministeriet en med grunde ledsaget udtalelse om de efter sundhedsstyrelsens skøn mest egnede ansøgere i nummerorden, og sammen med denne fremsendes rådets udtalelse. Ved indstillingens afgivelse offentliggør

sundhedsstyrelsen navnene på de 3 af sundhedsstyrelsen først indstillede i alfabetisk orden.

...«

Bortset fra mindre ændringer, der var uden betydning for bedømmelsen af den foreliggende klage, svarer bestemmelsen i § 7, stk. 3, til en bestemmelse (i § 2, stk. 2) i lov nr. 107 af 31. marts 1932 om apotekervæsenet. Bestemmelsen blev indsat i loven af 1932 under behandlingen i folketinget af forslaget til denne lov; det skete efter ønske fra apotekernes og farmaceuternes organisationer. I øvrigt indeholder forarbejderne til loven af 1932 og de senere love om apotekervæsenet ikke synspunkter af betydning for den foreliggende klage.

Bestemmelsen i § 2, stk. 2, i loven af 1932 indeholdt i sidste punktum en udtrykkelig hjemmel for indenrigsministeren til at fastsætte nærmere regler for forfremmelsesrådets virksomhed. Sådanne regler fastsatte indenrigsministeriet i en skrivelse af 10. november 1932 til sundhedsstyrelsen. Skrivelsen indeholdt ikke regler af betydning for bedømmelsen af den foreliggende klage.

Det fremgik af sagens oplysninger, at sundhedsstyrelsen i september 1979 opslog bevillingen til X apotek ledig.

Ansøgningerne blev herefter behandlet af forfremmelsesrådet, der på det tidspunkt bestod af apoteker A, valgt af Danmarks Apotekerforening, og provisor B, valgt af Dansk Farmaceutforening.

Da forfremmelsesrådets medlemmer ikke kunne opnå enighed om at afgive en fælles udtalelse, udarbejdede de hver deres særindstilling, men således at de i vid udstrækning afstemte indholdet af indstillingerne.

Den 31. oktober 1979 om formiddagen mødtes forfremmelsesrådets to medlemmer og underskrev hver sin af de færdigt udarbejdede indstillinger (indstillingerne var to selvstændige skrivelser).

I sin indstilling havde apoteker A placeret C, direktør for Danmarks Apotekerforenings kontrollaboratorium, som nr. 1 og sygehusapoteker D som nr. 2. Provisor B havde indstillet D som nr. 1 og C som nr. 2. De øvrige tre indstillede var de samme i begge særindstillinger og var desuden nævnt i samme rækkefølge.

Om de tre først indstillede var i begge indstillinger givet en nærmere redegørelse for kvalifikationer m. v. De to sidst indstillede var blot kort angivet med de vigtigste data.

De to indstillinger vedrørende de tre først indstillede var (næsten) identiske bortset fra den afsluttende konklusion. B anførte, at hun ubetinget anså D som den bedst kvalificerede, og at hun anså C for egnet til ved lejlighed at overtage ledelsen af et apotek. A anførte, at han fandt, at C burde gå forud for de øvrige ansøgere, og at det var hans agt at indstille D ved en passende lejlighed.

Provisor B's indstilling med C som nr. 2 var i sagen omtalt som »indstilling I«. Denne indstilling annullerede provisor B under en telefonsamtale med apoteker A den 31. oktober 1979 om aftenen. B havde fortrudt udformningen af sin indstilling og havde ikke - således som det ellers havde været aftalt - afleveret de to indstillinger, som var underskrevet om formiddagen, til sundhedsstyrelsen.

B udfærdigede herefter en revideret indstilling, hvori hun placerede C som nr. 5 i stedet for - i indstilling I - som nr. 2 og alene med angivelse af de vigtigste data. Bortset herfra opretholdt hun rækkefølgen mellem de i øvrigt indstillede.

Om den nu som nr. 3 indstillede gav B en nærmere redegørelse for hans kvalifikationer m. v. Hun anså ham for kvalificeret til at overtage ledelsen af et apotek. Hun agtede ved lejlighed at indstille ham til en passende bevilling.

Denne reviderede indstilling (i sagen omtalt som »indstilling II«) sendte B den 1. november 1979 til A.

I løbet af de herefter følgende 14 dage drøftedes indstillingerne telefonisk mellem A og B. Derimod blev der ikke afholdt et nyt møde i forfremmelsesrådet. Den 15. november 1979 sendte A de to indstillinger (A's oprindelige indstilling og B's »indstilling II«) til sundhedsstyrelsen.

Med skrivelse af 17. november 1979 sendte A sundhedsstyrelsen en afskrift af B's oprindelige »indstilling I«. A anførte, at han fandt det »rigtigst, at alt i sagen tilvejebragt skriftligt materiale indeholdende vurderinger af ansøgernes kvalifikationer beror i sundhedsstyrelsen«.

Denne afskrift returnerede sundhedsstyrelsen med skrivelse af 22. november 1979 til A, idet sundhedsstyrelsen betragtede fremsendelsen af afskriften som en fejl fra hans side.

Med skrivelse af 25. november 1979 sendte A på ny afskriften af B's »indstilling I« til sundhedsstyrelsen. I skrivelsen anførte han bl. a. følgende:

»... jeg må betragte den til sundhedsstyrelsen den 15. november fremsendte indstilling fra (B) alene som udtryk for et teknisk, taktisk håndgreb med det formål at sikre den af (B) som nr. 1 indstillede øgede chancer for at blive udnævnt til apoteker på (X) apotek.

...

Da der ikke findes en egentlig forretningsorden for forfremmelsesrådet - hvilket i øvrigt heller ikke hidtil har været fornødent - er jeg naturligvis klar over, at der næppe juridisk kan indvendes noget mod, at (B) ændrer sin allerede underskrevne indstilling, men i et forsøg på at bevare respekten for forfremmelsessystemet har jeg fundet det rigtigst at sikre sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet det bedst mulige grundlag at vurdere de indkomne ansøgninger på.

...«

I den anledning udtalte sundhedsstyrelsen i skrivelse af 28. november-1979 til A:

»... at de nærmere oplysninger i Deres brev bekræfter, at det pågældende stykke papir hører til blandt de arbejder, der er gået forud for forfremmelsesrådets indstilling til sundhedsstyrelsen, modtaget her den 15. ds., og at sundhedsstyrelsen derfor af de i skrivelsen af 22. ds. anførte grunde hverken har anledning til eller mulighed for at lade det pågældende papir indgå i sagen om den ledige bevilling til (X) apotek. Sundhedsstyrelsen betragter således fortsat fremsendelsen af den pågældende kopi som en fejl fra Deres side og tilbage-sender den hoslagt.

Det henstilles, at De drager omsorg for, at fejlen ikke gentages.«

I skrivelse af 10. december 1979 sendte Danmarks Apotekerforenings daværende formand kopier af brevvekslingen mellem A og sundhedsstyrelsen til indenrigsministeriet. I skrivelsen anførte formanden bl. a. følgende:

»Uanset at der ikke findes regler for forfremmelsesrådets virke, mener jeg, at det forudsætningsvis må fremgå, at de to medlemmer af rådet skal drøfte de indkomne ansøgninger, og en sådan forhandling er da også i overensstemmelse med en mangeårig praksis.

Jeg må derfor være enig i det af apoteker (A) anførte, at indstilling I må anses at indeholde den sagligt korrekte vurdering af ansøgernes kvalifikationer, medens den ensidigt udfærdigede indstilling II kun kan have haft et taktisk formål, idet den omplacering af en enkelt af ansøgerne, direktør, cand. pharm. (C), fra en andenplads til en femteplads er så markant, at den næppe kan være begrundet i oplysninger om den pågældendes kvalifikationer, der ikke var (B) bekendt nogle få timer, forinden indstilling II udfærdigedes.

Efter min opfattelse har fru (B's) opgave, efter at de respektive indstillinger var underskrevet i begges påsyn, alene været at fungere som bud for forfremmelsesrådet. Det er derfor min opfattelse, at det har været korrekt af apoteker (A) at henlede sundhedsstyrelsens opmærksomhed på, at indstilling I ikke er udtryk for en saglig vurdering af de indkomne ansøgninger med henblik på at sikre en så rigtig vurdering af ansøgernes kvalifikationer ved den videre sagsbehandling, som det er muligt, hvorfor jeg også er forundret over sundhedsstyrelsens reaktion herpå.«

I skrivelse af 10. december 1979 afgav sundhedsstyrelsen indstilling til indenrigsministeriet om meddelelse af bevilling til X apotek. Indstillingen indeholdt nogle oplysninger om apotekets driftsforhold og henviste til de indstillinger (dvs. A's indstilling og B's »indstilling II«), som forfremmelsesrådets medlemmer havde afleveret. Herudover anførte sundhedsstyrelsen følgende:

»På grundlag af de indkomne ansøgninger og de to udtalelser fra forfremmelsesrådet samt ud fra, hvad der i øvrigt er sundhedsstyrelsen bekendt om ansøgerne, skal sundhedsstyrelsen i overensstemmelse med Dansk Farmaceutforenings medlem af forfremmelsesrådet indstille som nr. 1 sygehusapoteker (D), der den 1. september 1972 udnævntes til sygehusapoteker på (Y) Hospitals apotek. Forud for sin ansættelse som sygehusapoteker har (D) været ansat som provisor på Københavns Kommunehospitals apotek. Sundhedsstyrelsen anser sygehusapoteker (D) for den bedst kvalificerede af ansøgerne til at overtage og lede driften af (X) apotek.

Ligeledes i overensstemmelse med Dansk Farmaceutforenings medlem af forfremmelsesrådet indstiller sundhedsstyrelsen som nr. 2 sygehusapoteker (E) og som nr. 3 provisor (F). Sundhedsstyrelsen anser dem begge for velegnede til at overtage driften af det omhandlede apotek.

Sundhedsstyrelsen kan i øvrigt tilslutte sig udtalelserne fra forfremmelsesrådets medlemmer om de indstillede.«

Sundhedsstyrelsens skrivelse af 10. december 1979 til indenrigsministeriet indeholdt intet om styrelsens ovenfor omtalte brevveksling med A (skrivelserne af 17., 22., 25. og 28. november 1979).

I anledning af henvendelsen af 10. december 1979 fra Apotekerforeningens formand anmodede indenrigsministeriet i skrivelse af 21. december 1979 sundhedsstyrelsen om en udtalelse efter forud indhentet erklæring fra forfremmelsesrådet. Ministeriet anførte i skrivelsen:

»...

Det fremgår af korrespondancen mellem sundhedsstyrelsen og apoteker (A), at (A) over for sundhedsstyrelsen har gjort gældende, at den indstilling, som farmaceutforeningens medlem af forfremmelsesrådet har afgivet, ikke er sagligt korrekt for så vidt angår ansøgeren, direktør (C), og at sundhedsstyrelsen ikke har taget henvendelser fra Apotekerforeningens medlem af rådet herom op til behandling.

Under disse omstændigheder har indenrigsministeriet fundet det rigtigst, at der - inden ministeriet foretager sig videre i sagen - indhentes en kommentar hertil.

...«

I en udtalelse af 10. januar 1980 anførte B, at hun betragtede sin første særindstilling (»indstilling I«) som sit interne arbejdspapir. Hun pointerede på det kraftigste, at der ikke bag ændringen af hendes første særindstilling havde ligget noget »taktisk formål«. Som begrundelse for omplaceringen af C henviste hun til, at C skulle have dispensation fra kravet i apotekerlovens § 8, stk. 1, om fuld tjeneste i 2 år som provisor på dansk apotek eller sygehusapotek som forudsætning for at opnå bevilling; de øvrige indstillede ansøgere behøvede ikke sådan dispensation. B anførte nærmere:

»...

Den ansøger, hvem uenigheden gælder, kan jeg kun betragte som højst kvalificeret inden for den farmaceutiske sektor, i hvilken hun har sit virke. Da hun imidlertid som ansøger blev placeret i et felt af ansøgere, blandt hvilke flere var særdeles velkvalificerede og med erfaringer fra apoteksområdet, som fritog dem fra dispensation efter apotekerlovens § 8, stk. 1, så måtte jeg ud fra disse kriterier vende tilbage til min oprindelige vurdering og placering af ansøgere.

...«

Apoteker A redegjorde i en udtalelse af 15. januar 1980 for hændelsesforløbet (forud for og) den 31. oktober 1979. I den forbindelse anførte han bl. a. følgende:

»Jeg foreholdt hende, at en sådan fremgangsmåde var uacceptabel og umuliggjorde, at forfremmelsesrådet kunne fungere efter hensigten. Jeg bad om tid til at overveje sagen, idet jeg på baggrund af min relativt korte funktionsperiode som medlem af forfremmelsesrådet var noget i vildrede med, hvorledes jeg skulle forholde mig.

Jeg mener, at det forudsætningsvis må fremgå, at forfremmelsesrådets indstilling må afgives på grundlag af en forhandling, og mener da også, at dette hidtil har været praksis.

Forhandlingerne blev imidlertid ikke genoptaget, idet (B) rykkede for, at materialet, der i mellemtiden var blevet overgivet til mig, blev afleveret til sundhedsstyrelsen. Dette skete 15. november.«

Om sundhedsstyrelsens behandling af sagen anførte A bl. a. følgende:

»Jeg står fortsat uforstående over for sundhedsstyrelsens holdning i sagen, så meget desto mere som sundhedsstyrelsens indstilling til indenrigsministeriet synes ensidigt at være baseret på (B's) indstilling II, dvs. med en placering af den af mig som nr. 1 indstillede på en 5. plads.

Det var sundhedsstyrelsen bekendt, at indstilling II ikke var resultat af en normal procedure i forfremmelsesrådet, men en ensidigt afgivet udtalelse fra rådets ene medlem, og der forelå udtalelser om (C's) kvalifikationer, der gør det svært at forstå sundhedsstyrelsens indstilling. Det har også undret mig meget, at sundhedsstyrelsen over for ministeriet end ikke har kommenteret min vurdering af (C's) kvalifikationer, hvad der dog måtte forekomme naturligt, når styrelsens vurdering så markant afviger fra min.«

Efter at C og ligestillingsrådet havde fået aktindsigt i indenrigsministeriets sag, anmodede ligestillingsrådet i skrivelse af 14. januar 1980 indenrigsministeriet om bl. a. »en begrundet redegørelse for den bedømmelse af ansøgerens

(C's) kvalifikationer, som Dansk Farmaceutforenings medlem af forfremmelsesrådet har foretaget, og som har givet sig udslag i en omprioritering af de af Dansk Farmaceutforening 5 indstillede ansøgere til sundhedsstyrelsen«.

I anledning af ligestillingsrådets skrivelse anmodede indenrigsministeriet i skrivelse af 16. januar 1980 sundhedsstyrelsen om, at »besvarelsen af (bl. a. det nævnte spørgsmål) - efter forud indhentet erklæring fra forfremmelsesrådet - må indgå som led i den udtalelse over sagen, som indenrigsministeriet har anmodet sundhedsstyrelsen om i skrivelse af 21. december 1979«.

Under henvisning til de lige nævnte skrivelser af 14. og 16. januar 1980 anmodede sundhedsstyrelsen i skrivelse af 23. januar 1980 forfremmelsesrådet om en udtalelse, idet styrelsen tilføjede: »Endvidere er efter telefonisk anmodning fra apoteker (A) vedlagt en liste over de apotekere, der er udnævnt i perioden 1970-79, uanset at de pågældende ikke opfylder apotekerlovens § 8, stk. 1, punkt 6.«

I en supplerende udtalelse af 28. januar 1980 anførte B herefter bl. a. følgende:

»Det er 1. gang, fru (C) har indgivet ansøgning til en bevilling, og ved denne lejlighed kom hun ind i et felt af særdeles velkvalificerede medansøgere, blandt hvilke - som jeg tidligere har anført - hun var den eneste, som behøvede dispensation efter apotekerlovens § 8, stk. 1. Sådanne dispensationer er tidligere blevet meddelt nogle ansøgere; men der har i disse tilfælde typisk været tale om kandidater, som klart skilte sig ud fra deres medansøgere til de pågældende bevillinger.«

I en supplerende udtalelse af 31. januar 1980 anførte A bl. a. følgende:

»I den anledning skal jeg udtale, at spørgsmålet om 2 års tjeneste som provisor ikke har spillet nogen rolle i forhandlingerne, der gik forud for udfærdigelse af indstilling I.

... Så vidt det er mig bekendt, har dispensationen været betragtet som en formalitet, der ganske automatisk er meddelt ...

Det er min opfattelse, at det pågældende krav er en juridisk betingelse, som det alene er de statslige myndigheders opgave at tage stilling til, herunder vurdere hvorvidt den hidtidige praksis vedrørende dispensation skal fortsætte eller ikke.

Forfremmelsesrådets opgave er at vurdere ansøgernes kvalifikationer.«

Sundhedsstyrelsen gav i en udtalelse af 8. februar 1980 til indenrigsministeriet en redegørelse for sagens behandling. Om B's første indstilling (»indstilling I«) udtalte sundhedsstyrelsen bl. a. følgende:

»Under de givne omstændigheder måtte sundhedsstyrelsen anse det omtalte stykke papir som i det højeste et stykke internt arbejdsmateriale hidrørende fra det andet medlem af forfremmelsesrådet, provisor (B). Denne vurderingsrigtighed har (B) bekræftet ved sin skrivelse af 10. januar 1980. Sundhedsstyrelsen fandt det derfor ukorrekt af apoteker (A) at fremsende papiret til sundhedsstyrelsen og umuligt for sundhedsstyrelsen at anvende papiret ved sagens videre behandling, hvorfor det blev tilbagesendt.«

Herudover anførte sundhedsstyrelsen bl. a. følgende:

»Sundhedsstyrelsen noterede sig, at (A) ikke anså (B's) indstilling for saglig korrekt, men som udtryk for et teknisk, taktisk håndgreb. Dette er indgået i sundhedsstyrelsens overvejelser, som resulterede i indstillingen af 10. december 1979.«

Med skrivelse af 15. februar 1980 sendte indenrigsministeriet C kopier af de seneste udtalelser fra forfremmelsesrådets medlemmer og fra sundhedsstyrelsen.

I en skrivelse af 26. februar 1980 til indenrigsministeriet anførte C herefter bl. a. følgende:

»Ifølge (B's) forklaring betragtes jeg »som højt kvalificeret inden for den farmaceutiske sektor, i hvilken hun har haft sit virke«. Jeg må derfor opfatte det således, at (B) ikke finder mine kvalifikationer væsentlig ringere end tidligere chefer for DAK-laboratoriet.

(B) pointerede alene, at årsagen til min omplacering var, at jeg i modsætning til de øvrige ansøgere skulle have dispensation efter apotekerlovens § 8, stk. 1.

I betragtning af, at Dansk Farmaceutforenings forfremmelsespolitik, offentliggjort 13. oktober 1979 i Farmaceutisk Tidende 89-91, vedrørende bortfald af omtalte 2-års regel, som foreslået i forslag til ny apotekerlov, anfører citat: »Bortfald af 2-års reglen har reelt ingen praktisk betydning, da der alligevel ofte dispenseres fra den, og reglen virker endvidere uhensigtsmæssigt formuleret, da der f. eks. er stor forskel på, om en ansøger har haft de 2 års apoteksarbejde umiddelbart efter sin kandidateksamen eller umiddelbart før bevilling søges«, forekommer det ikke realistisk at antage, at denne regel skulle have vejret så tungt for, at hun, som angivet, af hensyn til sin overbevisning fandt det nødvendigt at ændre sin oprindelige indstilling af mig på en 2. plads.

Endnu mere ejendommeligt forekommer det mig, at sundhedsstyrelsen i sin indstilling slet ikke tager hensyn til, at Apotekerforeningens repræsentant har indstillet mig som nr. 1, men alene angiver at have indstillet i overensstemmelse med Farmaceutforeningens forfremmelsesrådsrepræsentant.

Sundhedsstyrelsen giver hverken i sin indstilling eller i sin senere udtalelse nogen forklaring herpå.

Uanset at jeg ved samtale med sektionschef (G) blev oplyst om, at dispensation fra 2-års reglen blev betragtet som en formssag, er denne nu af (B) og hermed ved sundhedsstyrelsens ensidige støtte til dennes udtalelser fremført som den i virkeligheden eneste begrundelse for, at jeg ikke kunne indstilles blandt de øvrige ansøgere.

...

Jeg må derfor stadig stille mig tvivlende over for, om en dispensation fra en regel, der foreslås ophævet, og er givet i en række tilfælde i de senere år, er den egentlige årsag til at forhindre mig i at opnå udnævnelse til apoteker. (Se bilag).«

Det nævnte bilag indeholdt en oversigt over en række dispensationer, meddelt efter apotekerlovens § 8, stk. 1.

I skrivelse af 21. marts 1980 anmodede indenrigsministeriet herefter på ny sundhedsstyrelsen om en udtalelse, idet ministeriet bl. a. anførte:

»...

Det fremgår af denne sidstnævnte skrivelse (af 10. januar 1980 fra (B); min bemærkning), at provisor (B) ved placeringen af ansøgeren direktør (C) har lagt vægt på, at denne ansøger ikke opfylder betingelsen i apotekerlovens § 8, stk. 1, nr. 6, om 2 års tjeneste som provisor på dansk apotek eller sygehusapotek (2 års-reglen). Sundhedsstyrelsen har til indenrigsministeriet indstillet de samme 3 ansøgere, som af provisor (B) er indstillet som nr. 1-3.

Danmarks Apotekerforenings formand ... har på et møde med afdelingschef ..., indenrigsministeriet, den 3. marts 1980 anført, at sundhedsstyrelsens indstilling på denne baggrund muligvis kan ses som en stramning af den hidtil fulgte praksis med hensyn til dispensation fra 2 års-reglen.

I denne anledning skal man, forinden videre foretages, udbede sig en udtalelse fra sundhedsstyrelsen om, hvorvidt der med sundhedsstyrelsens indstilling i den foreliggende sag er lagt op til, at det fremtidig skal tillægges større vægt end hidtil ved kvalifikationsbedømmelsen af ansøgere til apotekerbevillinger, om de pågældende opfylder betingelsen i apotekerlovens § 8, stk. 1, nr. 6, om fuld tjeneste i 2 år som provisor på dansk apotek eller sygehusapotek.«

Om betydningen af kravet om 2 års tjeneste som provisor anførte sundhedsstyrelsen i skrivelse af 27. marts 1980 til indenrigsministeriet,

»... at sundhedsstyrelsen, såfremt en ansøger i øvrigt vurderes som bedst kvalificeret af samtlige ansøgere til en apoteksbevilling, ikke hidtil i sin indstilling har tillagt kravet om 2 års tjeneste som provisor på et dansk apotek afgørende betydning, men på det nærmeste har betragtet meddelelse af dispensation fra kravet som en formalitet. Denne praksis er også fulgt i indstillingen til (X) apotek, og der er således ikke med sundhedsstyrelsens indstilling af 10. december 1979 lagt op til en stramning af den hidtil fulgte praksis med hensyn til dispensation fra 2 års-reglen.«

Indenrigsministeriet sendte med skrivelse af 1. april 1980 C kopi af sundhedsstyrelsens udtalelse af 27. marts 1980, og i en skrivelse af 8. april 1980 anførte C herefter bl. a. følgende:

»...

Det fremgår af sundhedsstyrelsens besvarelse, at årsagen til, at jeg ikke har kunnet indstilles til (X) apotek, ikke skal søges i dispensation fra 2-års reglen. Ikke desto mindre er det den eneste årsag, (B) har anført som grundlag for sin ændrede indstilling til min placering blandt ansøgerne.

Sundhedsstyrelsen har derfor taget det usædvanlige skridt at tilsidesætte forfremmelsesrådets indstilling af mig som højt kvalificeret, idet jeg, såfremt (B) ikke havde ændret sin indstilling på grund af 2-års reglen, ville have haft en placering som nr. 1 henholdsvis nr. 2. Dette var sundhedsstyrelsen bekendt.

Sundhedsstyrelsen har på intet tidspunkt gjort rede for dette usædvanlige skridt eller begrundet, hvorfor den ikke tillægger forfremmelsesrådets indstilling nogen betydning.

...«

I skrivelse af 23. maj 1980 til Apotekerforeningens daværende formand anførte indenrigsministeriet, at ministeriet sammenfattende måtte konstatere, at der ikke gennem brevvekslingen mellem sundhedsstyrelsen og A var blevet fremdraget forhold, som kunne give indenrigsministeriet grundlag for at ændre den indstilling, sundhedsstyrelsen havde afgivet. Indenrigsministeriet havde i konsekvens deraf samme dag indstillet til Dronningen, at bevillingen til X apotek tildeltes den, der af sundhedsstyrelsen var blevet indstillet som nr. 1.

I skrivelse af 9. juli 1980 rettede Danmarks Apotekerforening henvendelse til mig vedrørende forfremmelsesrådets og sundhedsstyrelsens behandling af ansøgningerne om bevilling til X apotek. Apotekerforeningen anførte bl. a. følgende vedrørende de ovenfor nævnte klagepunkter 1 og 2:

ad klagepunkt 1 (forfremmelsesrådets behandling):

»... må det imidlertid være åbenbart, at en udtalelse kun kan afgives, efter at den har været genstand for forhandling mellem forfremmelsesrådets to medlemmer. Således har praksis da også været, så længe forfremmelsesrådet har eksisteret. Forhandlingen fører hyppigt til en enig indstilling. Opnås der ikke enighed, er der fast praksis for den i nærværende sag oprindeligt anvendte fremgangsmåde, at forfremmelsesrådets to medlemmer afgiver hver sin indstilling, men således, at disse ved forhandling koordineres ...

... Det er således ganske urigtigt, når provisor (B) betegner den først udfærdigede og af hende underskrevne indstilling som et arbejdspapir. Den var udtryk for halvdelen af resultatet af de afsluttende forhandlinger i forfremmelsesrådet.

Den ændrede indstilling er en efter forhandlingernes afslutning ensidigt udfærdiget udtalelse, der kun har kunnet udfærdiges, fordi provisor (B) tilbød at overbringe de oprindelige indstillinger til sundhedsstyrelsen. Havde disse sammen med bilagene været fremsendt med posten, ville provisor (B) ikke have haft nogen mulighed for at søge forholdet beskrevet som det skete.

...«

I den forbindelse anførte Apotekerforeningen følgende vedrørende kravet om 2 års apotekstjeneste:

»Dette forhold henhører ikke under forfremmelsesrådet, der alene skal udtale sig om kandidaternes egnethed, og betingelsen har gennem lang tid været betragtet som uden realitet. Begge disse forhold har været provisor (B) bekendt.«

ad klagepunkt 2 (sundhedsstyrelsens og indenrigsministeriets behandling):

(Om sundhedsstyrelsens tilbagesendelse af B's »indstilling I« til A):

»... Det forekommer at være en klart urigtig behandling af en sag, at nægte i denne at inddrage omstændigheder af denne art, der forelå i forbindelse med en lovpåbudt indstilling fra et sagkyndigt udvalg.

Klagen bygger yderligere på den realitet, at uanset at sundhedsstyrelsen var bekendt med, at den ene af de to indstillinger ikke havde været forhandlet i forfremmelsesrådet, og uanset at sundhedsstyrelsen i hvert fald blev bekendt med, at provisor (B's), i forhold til (C), totalt ændrede indstilling alene byggede på eksistensen af en dispensationsregel, som ifølge sundhedsstyrelsens egen opfattelse var uden betydning, lagde man i enhver henseende provisor (B's) sidste, individuelle indstilling til grund uden mindste hensyn til hverken provisor (B's) oprindelige, forhandlede indstilling eller apoteker (A's) indstilling ...«

Jeg sendte Apotekerforeningens skrivelse af 9. juli 1980 til indenrigsministeriet, således at ministeriet fik lejlighed til mere udtrykkeligt at tage stilling til de sagsbehandlingsspørgsmål, Apotekerforeningen havde rejst.

I skrivelse af 19. september 1980 til Apotekerforeningen tog indenrigsministeriet stilling til foreningens skrivelse af 9. juli 1980. Indenrigsministeriet anførte bl. a. følgende:

»Det var for så vidt bevidst, at man ikke i denne skrivelse (af 23. maj 1980 til Danmarks Apotekerforening; min bemærkning) tog stilling til selve proceduren i forbindelse med afgivelsen af rådets indstilling. Tilrettelæggelsen af denne må i mangel af nærmere regler herom i apotekerloven som udgangspunkt bero på rådets medlemmer selv, og der kan derfor normalt ikke blive tale om, at der i den forstand skulle kunne klages til indenrigsministeriet over den fremgangsmåde, der har været fulgt i forbindelse med tilblivelsen af forfrem-

melsesrådets udtalelser. Indenrigsministeriet vil dog naturligvis efter behov kunne afgive vejledende udtalelser om eventuelle tvivlsspørgsmål vedrørende proceduren ud fra en fortolkning af apotekerlovens regler og almindelige forvaltningsretlige principper. I sagen vedrørende (X) apotek ser indenrigsministeriet imidlertid ingen anledning til efterfølgende at gå ind i en bedømmelse af proceduren i forfremmelsesrådet allerede af den grund, at denne på det omdiskuterede punkt forekommer at være af en så speciel karakter, at en efterfølgende bedømmelse næppe kan have nogen betydning for det fremtidige arbejde i rådet.

Med hensyn til sundhedsstyrelsens behandling af sagen må det konstateres, at den af provisor (B) først underskrevne »indstilling« ikke blev afgivet til sundhedsstyrelsen. Uanset hvordan dette forhold nærmere bedømmes, må det derfor ligge fast, at sundhedsstyrelsen ikke har kunnet lægge denne »indstilling« til grund for sin behandling af sagen. Sundhedsstyrelsen kunne, efter at apoteker (A) havde fremsendt denne »indstilling« - trods viden om at den var trukket tilbage og ikke afgivet - have fulgt den fremgangsmåde at anmode provisor (B) om en kommentar til påstanden om, at den afgivne indstilling ikke var saglig korrekt, eller styrelsen kunne have henlagt sagen. Det må dog i nogen grad bero på et skøn, hvorledes en myndighed bør reagere over for modtagelse af »indstillinger« eller notater, der ikke er gældende, og indenrigsministeriet mener efter sagens omstændigheder ikke at kunne kritisere, at sundhedsstyrelsen valgte uden videre at se bort fra apoteker (A's) påstand.

For så vidt angår spørgsmålet om betydningen af 2 års-reglen i apotekerlovens § 8, stk. 1, nr. 6, har man bemærket sig, at det forhold, at ansøgeren direktør (C) ikke har gjort tjeneste som provisor i 2 år, synes at have været tillagt forskellig vægt af henholdsvis provisor (B) og af sundhedsstyrelsen. Dette forhold indgår dog under alle omstændigheder kun som et led i den samlede bedømmelse af ansøgerens kvalifikationer, og indenrigsministeriet mener derfor ikke at kunne kritisere, at sundhedsstyrelsen fastholdt sin indstilling, efter at provisor (B's) syn på 2 års-reglen efterfølgende var blevet nærmere præciseret.«

I sin klage af 29. september 1980 til mig anførte Danmarks Apotekerforening, at foreningen betragtede indenrigsministeriets stillingtagen i skrivelse af 19. september 1980 »som ganske utilfredsstillende«.

Vedrørende de to første klagepunkter anførte foreningen bl. a. følgende:

ad klagepunkt 1:

»For så vidt angår proceduren i forbindelse med afgivelsen af forfremmelsesrådets indstillinger kan Danmarks Apotekerforening være enig i indenrigsministeriets generelle betragtninger, medens man bestemt må tage afstand fra konklusionen, at proceduren i forfremmelsesrådet på det omstridte punkt forekommer at være af en så speciel karakter, at en efterfølgende bedømmelse næppe kan have nogen betydning for det fremtidige arbejde i rådet.

Efter Danmarks Apotekerforenings opfattelse kan man i mangel af særlige regler om rådets virksomhed i hvert fald med sikkerhed opstille det minimumskrav, at ingen individuel indstilling kan afgives fra et af rådets medlemmer, uden at denne har været drøftet med det andet medlem af rådet, således at dette andet medlem har haft lejlighed til fuldt ud at gøre sine synspunkter gældende. Det er åbenbart, at dette minimumskrav totalt er tilsidesat. Man kan ikke bortse fra som en måske nærliggende mulighed, at enhver undladelse af blot at påtale forholdet, vil kunne føre til, at der for fremtiden disponeres på samme måde. Noget sådant vil være ganske ødelæggende for forfremmelsesrådets virksomhed.«

ad klagepunkt 2:

»Efter at sundhedsstyrelsen af apoteker (A) var blevet bekendt med det nærmere forløb, har sundhedsstyrelsen efter Danmarks Apotekerforenings opfattelse ikke været berettiget til at betragte provisor (B's) oprindelige indstilling som tilbagekaldt i forhold til forfremmelsesrådet, allerede fordi den senere og helt individuelt udfærdigede indstilling åbenbart ikke havde været gjort til genstand for lovlig behandling i rådet. Sundhedsstyrelsens behandling af sagen må således i det hele forekomme uberettiget.

At dette har været tilfældet har så meget mere været klart fra det tidspunkt, da sundhedsstyrelsen blev bekendt med, at provisor (B) alene begrundede sin ændrede, individuelle indstilling med forhold omkring dispensationssituationen.«

I sin udtalelse af 29. oktober 1980 i anledning af Apotekerforeningens klage til mig meddelte A, at han ikke fandt at kunne bidrage yderligere til sagens belysning.

B anførte i sin udtalelse af 5. november 1980 bl. a. følgende:

»Apotekerforeningens påstand om, at dens repræsentant i forfremmelsesrådet ikke »skulle have haft lejlighed til fuldt ud at gøre sine synspunkter gældende«, finder jeg aldeles ubegrundet.«

I sin udtalelse af 18. december 1980 i anledning af Apotekerforeningens klage anførte sundhedsstyrelsen:

»... at det ... må være en forudsætning for rådets virksomhed, at ingen af rådets medlemmer afgiver en udtalelse, uden at det andet medlem er bekendt med denne og har haft lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende, da der i henhold til bestemmelserne i apotekerloven er tale om et råd, der skal afgive en begrundet udtalelse om de 5 efter rådets skøn mest kvalificerede ansøgere til apotekerbevillinger. Sundhedsstyrelsen er således enig i det af Danmarks Apotekerforening fremførte synspunkt.

Der har været årelang praksis for, at rådet i de tilfælde, hvor man ikke kunne nå til enighed om én indstilling, afgav to indstillinger udfærdiget i hver sin skrivelse og underskrevet af hver sit medlem af forfremmelsesrådet. Indstillingernes udformning og ordvalg har i de tilfælde, hvor der har foreligget to indstillinger, i øvrigt været så ensartede, at de kun kunne være udarbejdet af rådet i fællesskab, og de er altid blevet fremsendt til sundhedsstyrelsen under ét. Sundhedsstyrelsen har derfor ikke haft anledning til at antage, at disse indstillinger ikke har været drøftet i rådet, eller at rådets medlemmer ikke hver for sig fuldt ud har kunnet gøre sine synspunkter gældende.

Af sagen vedrørende bevillingen til (X) apotek fremgår det af (B's) udtalelser af 18. januar 1980 og 5. november 1980 samt (A's) udtalelse af 1. februar 1980, at (A) har været bekendt med, at (B) havde ændret sin udtalelse i sagen, samt at han har haft lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende, forinden hun afleverede indstillingerne i sagen til sundhedsstyrelsen den 15. november 1979.

I anledning af nærværende sag har sundhedsstyrelsen bestemt sig for, at man nu vil udarbejde ordensforskrifter for forfremmelsesrådets virksomhed. Da sådanne forskrifter ikke hidtil - i det mindste i de senere år - har været gældende, finder sundhedsstyrelsen ikke at kunne kritisere den af forfremmelsesrådet benyttede fremgangsmåde ved sagers ekspedition.«

Indenrigsministeriet tilsluttede sig i sin udtalelse af 10. februar 1981 synspunktet i Apotekerforeningens klage af 29. september 1980, hvorefter der om forfremmelsesrådets virksomhed kan opstilles det minimumskrav, at ingen

individuel indstilling kan afgives fra et af rådets medlemmer, uden at denne har været drøftet med det andet medlem af rådet, således at dette andet medlem har haft lejlighed til fuldt ud at gøre sine synspunkter gældende. I den forbindelse henviste indenrigsministeriet til,

»at det - som også anført i sundhedsstyrelsens skrivelse af 18. december 1980 - fremgår af provisor (B's) udtalelser af 18. januar og 5. november 1980 samt af apoteker (A's) udtalelse af 1. februar 1980, at (A) har været bekendt med, at (B) havde ændret sin udtalelse, samt at han har haft lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende, forinden indstillingerne i sagen blev afleveret til sundhedsstyrelsen den 15. november 1979.

Indenrigsministeriet kan derfor ikke være enig i, at det af Apotekerforeningen formulerede minimumskrav skulle være tilsidesat. Der kan i den forbindelse også være grund til at nævne, at apoteker (A) - efter afleveringen af indstillingerne til sundhedsstyrelsen - i skrivelse af 25. november 1979 til sundhedsstyrelsen har udtalt, at han er »klar over, at der næppe juridisk kan indvindes noget imod, at (B) ændrer sin allerede underskrevne indstilling.

Indenrigsministeriet har som anført i skrivelsen af 19. september 1980 til Apotekerforeningen, således som sagen blev rejst i indenrigsministeriet, ikke set det som sin opgave at tage stilling til selve proceduren i forbindelse med afgivelsen af forfremmelsesrådets indstilling i (X)-sagen. Dette gælder for så vidt også spørgsmålet om (B's) ændring af sin underskrevne, men ikke afgivne indstilling. Efter indenrigsministeriets opfattelse er der her mere tale om et spørgsmål, der vedrører det kollegiale forhold mellem forfremmelsesrådets medlemmer - hvad der kan siges at være »god forhandlingskik« - end der er tale om et egentligt retligt spørgsmål.

Skulle indenrigsministeriet endelig have taget stilling til spørgsmålet, måtte det så vidt ses være sket ud fra et kriterium noget i retning af, om (B) havde haft »rimelig grund« til at tilbagekalde sin først underskrevne indstilling, altså en vurdering, hvori man måtte inddrage det noget specielle forhandlingsforløb, der var gået forud for tilbagekaldelsen. En stillingtagen til spørgsmålet måtte således under alle omstændigheder være blevet ret konkret betonet, hvilket er baggrunden for, at man i skrivelsen af 19. september 1980 til Apotekerforeningen udtalte, at en efterfølgende bedømmelse af spørgsmålet næppe kunne have nogen betydning for det fremtidige arbejde i forfremmelsesrådet.«

I skrivelse af 12. marts 1981 fremsatte Apotekerforeningen bemærkninger, især til sundhedsstyrelsens og indenrigsministeriets udtalelser i anledning af foreningens klage. Apotekerforeningen mente ikke, at kravet om en fuldstændig drøftelse i forfremmelsesrådet havde været opfyldt under behandlingen af X-sagen. I den forbindelse anførte foreningen bl. a. følgende:

»Den omstændighed, at apoteker (A) telefonisk blev bekendt hermed og senere havde lejlighed til et par gange telefonisk at protestere mod fremgangsmåden, kan under ingen omstændigheder betragtes som opfyldelse af kravet om fuldstændig drøftelse ...

Danmarks Apotekerforening står i øvrigt uforstående over for indenrigsministeriets og sundhedsstyrelsens henvisning til, at det af apoteker (A's) udtalelse af 1. februar 1980 (skal formentlig være 31. januar 1980, ...) fremgår, at han har haft lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende. Det ses ikke, at dette spørgsmål er berørt i den nævnte skrivelse - tværtimod anfører (A), at han først efter at have modtaget kopi af (B's) udtalelse af 10. januar 1980 er blevet bekendt med hendes begrundelse for at ændre sin første indstilling.

Spørgsmålet om forhandling er derimod nævnt i apoteker (A's) udtalelse af 15. januar 1980, som indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen ikke omtaler, og her anføres det klart, at der ikke har fundet forhandlinger sted.«

I en skrivelse til Apotekerforeningen udtalte jeg følgende:

»ad klagepunkt 1 (sagens behandling i forfremmelsesrådet):

Der er ikke fastsat nærmere regler for den fremgangsmåde, forfremmelsesrådet skal anvende under udarbejdelsen af den udtalelse, som forfremmelsesrådet skal afgive i forbindelse med ansøgninger om apotekerbevillinger. Behandlingen af sagen om bevilling til (X) apotek må derfor bedømmes ud fra almindelige forvaltningsretlige grundsætninger vedrørende sagers behandling i kollegiale organer.

Ud fra sådanne grundsætninger antages det som udgangspunkt, »at alle medlemmer har krav på at give deres mening til kende«, jfr. Bent Christensen: Nævn og Råd (København, 1975) s. 423.

I de tilfælde, hvor et kollegialt forvaltningsorgan - som forfremmelsesrådet - indeholder interesserepræsentanter, er der formodning for, at der må gives medlemmerne lejlighed til en mundtlig meningsudveksling og rådslagning, jfr. anførte værk, s. 424. Kun gennem en sådan mundtlig rådslagning er der lejlighed til en udveksling af synspunkter og gensidig påvirkning, som må anses for at være forudsat ved valget af et kollegialt forvaltningsorgan. Den egentlige mundtlige rådslagning vil dog i givet fald kunne erstattes af en telefonisk drøftelse, hvori alle medlemmer kan deltage (samtidig).

På denne baggrund må jeg være enig i det synspunkt, Danmarks Apotekerforening har formuleret i sin klage af 29. september 1980 til mig, hvorefter man »i hvert fald med sikkerhed (kan) opstille det minimumskrav, at ingen individuel indstilling kan afgives fra et af rådets medlemmer, uden at denne har været drøftet med det andet medlem af rådet, således at dette andet medlem har haft lejlighed til fuldt ud at gøre sine synspunkter gældende«. I udtalelserne i anledning af Apotekerforeningens klage har indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen da også erklæret sig enige i dette synspunkt.

Synspunktet, der må antages at have en vis almindelig gyldighed, har efter min mening en særlig betydning i relation til forfremmelsesrådet i betragtning af rådets karakter og baggrunden for dets oprettelse. Det må i den forbindelse komme i betragtning, at forfremmelsesrådet alene består af to medlemmer, og at disse medlemmer må anses for at være interesserepræsentanter (for henholdsvis Dansk Farmaceutforening og Danmarks Apotekerforening). Dette understreges af, at forfremmelsesrådet (i 1932) blev etableret efter ønske fra organisationerne. Det må desuden tages i betragtning, at der netop er tale om, at der er etableret et råd, og f. eks. ikke tale om, at der indhentes udtalelser fra de berørte organisationer. Etableringen af et selvstændigt forfremmelsesråd indebærer efter min opfattelse, at det er rådets opgave at afgive en fagkyndig bedømmelse af de ansøgninger om apotekerbevilling, der er indkommet.

Spørgsmålet er herefter, hvorvidt kravet om »en fuldstændig drøftelse« har været opfyldt i forbindelse med behandlingen af ansøgningerne om bevilling til (X) apotek.

Under behandlingen af denne sag var det ikke muligt for forfremmelsesrådets medlemmer at opnå enighed om udformningen af en fælles udtalelse. Imidlertid må det ved bedømmelsen af forfremmelsesrådets (sær-) indstillinger tillægges betydelig vægt, at disse særindstillinger er udarbejdet i fællesskab. Efter det oplyste har der i forfremmelsesrådet været tradition for i vidt omfang at afstemme og koordinere eventuelle særindstillinger. Det må på denne baggrund lægges til grund, at det ene medlem af forfremmelsesrådet ikke uden forhandling med det andet medlem vil kunne ændre »sin« særindstilling.

På den anden side må det tages i betragtning, at forfremmelsesrådet som sådan frit vil kunne ændre en udarbejdet udtalelse, i hvert fald indtil det tidspunkt, hvor udtalelsen er afgivet til og modtaget af sundhedsstyrelsen. Jeg skal i den forbindelse henvise til, at det antages som almindelig forvaltningsretlig grundsætning, at interne forvaltningsbeslutninger, der ikke er bekendtgjort for adressaten, frit kan ændres, jfr. f. eks. Poul Andersen: Dansk forvaltningsret (5. udgave, København 1965), s. 481.

Der antages imidlertid at gælde visse begrænsninger med hensyn til kollegiale forvaltningsorganers adgang til at omgøre selv interne beslutninger. Sådanne begrænsninger antages at gælde af hensyn til forvaltningsorganers funktionsduelighed, ikke af hensyn til de andre medlemmer, jfr. Poul Andersen, anførte værk, s. 482.

Det fremgår af sagsfremstillingen, at forfremmelsesrådets medlemmer den 31. oktober 1979 om formiddagen var enige om at afgive deres samarbejdede særudtalelser til sundhedsstyrelsen. Efter det oplyste skulle provisor (B) besørge afgivelsen senere samme dag.

Jeg finder ikke, at der i det foreliggende tilfælde har foreligget omstændigheder, som udelukkede, at det ene medlem af forfremmelsesrådet - på et tidspunkt, hvor udtalelsen (særindstillingerne) endnu ikke var afgivet til sundhedsstyrelsen - måtte være berettiget til at tage initiativ til, at overvejelserne om rådets udtalelser blev genoptaget.

Såfremt det ene af forfremmelsesrådets medlemmer imidlertid ønsker at ændre en underskrevet udtalelse, tilsigter efter min opfattelse »god forhandlingsskik«, at der snarest gives meddelelse herom til det andet medlem af forfremmelsesrådet, og at eventuelle ændringsforslag forelægges for det andet medlem, forinden udtalelsen (udtalelserne) afgives til sundhedsstyrelsen.

Såfremt et medlem giver udtryk for ønske om en ændring af udtalelsen - uden at fremsætte noget konkret ændringsforslag - må forhandlingerne i forfremmelsesrådet genoptages. Hvis derimod forfremmelsesrådets andet medlem - som under behandlingen af (X)-sagen - modtager et egentligt forslag til en ændret udformning af en udtalelse, finder jeg, at det må bero på dette medlem, hvorvidt forhandlingerne skal genoptages.

Efter det oplyste modtog apoteker (A) provisor (B's) ændrede særindstilling den 2. november 1979. Han havde således i løbet af ca. 2. uger in-

den afgivelsen til sundhedsstyrelsen lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende, hvilket efter det oplyste også skete under nogle telefonsamtaler mellem forfremmelsesrådets medlemmer. Derimod tog (A) ikke efter det oplyste initiativ til at genoptage forhandlingerne i forfremmelsesrådet.

På denne baggrund finder jeg, at apoteker (A) også efter (B's) ændring af sin udtalelse har haft lejlighed til i fornødent omfang at gøre sine synspunkter gældende. Jeg finder derfor ikke, at jeg har tilstrækkeligt grundlag for at kritisere behandlingen af ansøgningerne om bevilling til (X) apotek i forfremmelsesrådet.

Jeg har anmodet indenrigsministeriet om til sin tid at måtte modtage underretning om resultatet af sundhedsstyrelsens overvejelser om at udarbejde ordensforskrifter for forfremmelsesrådets virksomhed.

ad klagepunkt 2 (behandlingen af sagen i sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet):

Som anført af indenrigsministeriet i skrivelsen af 19. september 1980 til Danmarks Apotekerforening (gengivet ovenfor s. 764-65), blev provisor (B's) første indstilling (»indstilling I«) ikke afgivet til sundhedsstyrelsen.

Det kan på denne baggrund ikke give mig anledning til bemærkninger, at sundhedsstyrelsen returnerede den afskrift af indstillingen, som apoteker (A) fremsendte til sundhedsstyrelsen i to omgange.

Derimod finder jeg, at sundhedsstyrelsen har været berettiget til at lade (A's) synspunkter vedrørende (B's) ændrede indstilling og det hændelsesforløb, der førte til denne ændrede indstilling, indgå i sine overvejelser. At dette har været tilfældet, fremgår af sundhedsstyrelsens udtalelse af 8. februar 1980 til indenrigsministeriet (delvis gengivet ovenfor s. 762).

(A's) synspunkter var udtryk for en alvorlig kritik af (sagligheden af) (B's) indstilling (»indstilling II«). På denne baggrund finder jeg, at det havde været rigtigst, at sundhedsstyrelsen, inden styrelsen afgav indstilling til indenrigsministeriet, havde anmodet (B) om at kommentere (A's) kritik og derved givet (B) lejlighed til nærmere at redegøre for, hvilke overvejelser der havde ført hende til at foretage den væsentlige omplacering af (C).

Jeg finder desuden, at det havde været rigtigst, at sundhedsstyrelsen havde gjort indenrigsministeriet bekendt med (A's) synspunkter i forbindelse med indstillingen af 10. december 1979.

Jeg har gjort sundhedsstyrelsen bekendt med min opfattelse.

I anledning af henvendelserne fra Danmarks Apotekerforening og (C) skabte indenrigsministeriet gennem brevveksling med sundhedsstyrelsen (skrivelserne af 21. og 27. marts 1980, jfr. ovenfor) klarhed over betydningen af kravet om dispensation fra bestemmelsen i apotekerlovens § 8, stk. 1, nr. 6, om 2 års tjeneste som provisor på dansk apotek eller sygehusapotek. Det fremgår af sundhedsstyrelsens skrivelse af 27. marts 1980, at kravet ikke af sundhedsstyrelsen tillægges den vægt, som (B) havde tillagt det ved sin omplacering af (C).

Jeg finder, at det i den forbindelse havde været rigtigst, at indenrigsministeriet havde forelagt brevvekslingen med sundhedsstyrelsen om dette spørgsmål for (B) og anmodet hende om en udtalelse om, hvorvidt hun uanset sundhedsstyrelsens opfattelse af dispensationsspørgsmålet fuldt ud ville fastholde sin indstilling, således som hun havde uddybet den i sine udtalelser af 10. og 28. januar 1980 til sundhedsstyrelsen.

Jeg har gjort indenrigsministeriet bekendt med min opfattelse.

...«

Herudover udtalte jeg, at jeg ikke havde tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at indenrigsministeriet i sin skrivelse af 19. september 1980 til Apotekerforeningen ikke mere udtrykkeligt tog stilling til spørgsmålet om proceduren under behandlingen af X-sagen i forfremmelsesrådet.

Supplerende oplysninger om sagen

Med skrivelse af 8. december 1981 sendte indenrigsministeriet mig et eksemplar af de »Retningslinier for ekspedition af forfremmelsessager m.v.«, som sundhedsstyrelsen havde udstedt den 9. november 1981. Retningslinierne indeholder bl.a. følgende bestemmelser om behandlingen af ansøgninger om ledige apoteksbevillinger:

»Ansøgningerne fremsendes af sundhedsstyrelsen til Dansk Farmaceutforenings medlem af forfremmelsesrådet, med mindre andet er aftalt i hvert enkelt tilfælde. Samtidig med ansøgningerne fremsender sundhedsstyrelsen en ekstrakt over ansøgerne opstillet i kronologisk rækkefølge efter fødselstidspunktet.

Behandlingen i forfremmelsesrådet afsluttes med, at rådet i overensstemmelse med reglerne i apotekerloven afgiver en udtalelse, der underskrives af begge rådets medlemmer. I tilfælde, hvor rådets medlemmer ikke er enige, skal det klart fremgå, hvilke dele af udtalelsen der er enighed om, og hvilke dele der er fremsat af hvilket medlem af rådet. Udtalelsen fremsendes til sundhedsstyrelsen sammen med ekstrakten og ansøgningerne.«